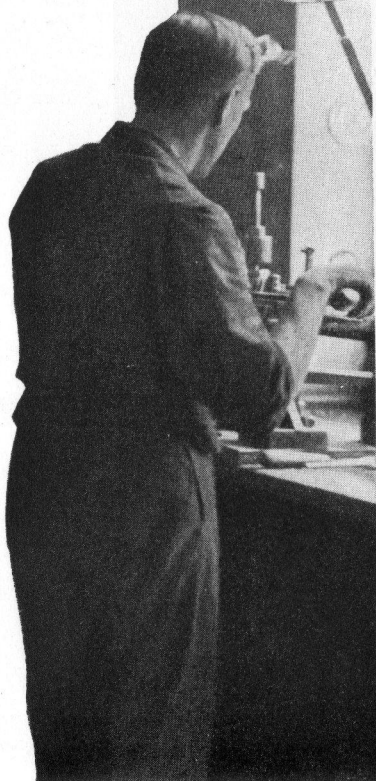
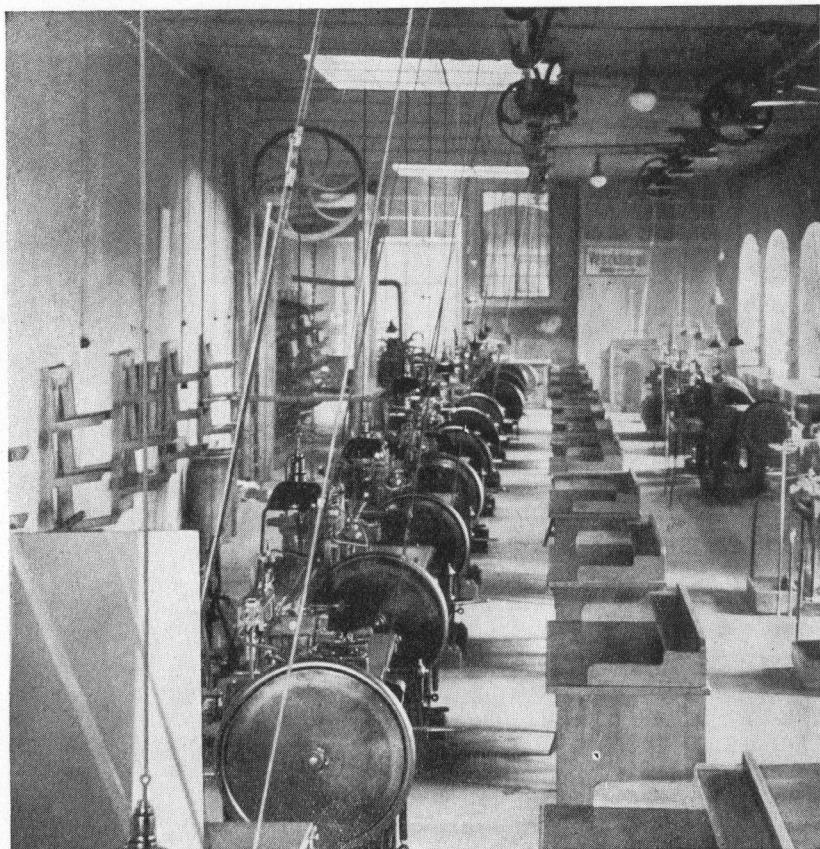

A mi betűöntödénkről

Versenyképesség kvalitásában, árban és választékban, ezek azok a feltételek, amelyeket egy hazai vállalatnál követelhetünk, hogy feleslegessé tegye a külföldről való beszerzést.

Ha közelebbről belenézünk hazai betűöntőnk — az *Első Magyar Betűöntő Rt.* — szervezetébe, megállapíthatjuk, hogy meg tud és meg is akar felelni ezen feltételeknek.

Öntőnk műszaki berendezése az utóbbi 10—12 esztendő alatt olyan erőteljes fejlődésen ment át, amely egyenrangúvá tette a legnagyobb német öntődékkal. Bizonyos, hogy ha a mi betűöntőnk magára marad és egyedül állva akart volna megküzdeni a világpiacot uraló nagy német betűöntőipar mindent elnyomó versenyével, úgy elbukott vagy legalább is annyira elsatnyult volna, mint néhány nálunknál nagyobb és gazdagabb állam

betűöntő ipara, amelyek nemcsak a világpiacon, de saját hazájukban sem számítanak.

Betűöntődénk régebben is erős, szállító- és versenyképes volt, különben legázolták volna a külföldi versenyben. Ehelyett azt láttuk, hogy előbb a *D. Stempel A. G.*, Frankfurt, később a *H. Berthold A. G.*, Berlin, hírneves és legnagyobb német betűöntődék vállaltak érdekeltséget hazai öntödénknél.

Nagy jelentősége volt és van ezeknek a kapcsolatoknak hazai betűöntődénkre, mert hiszen ennek révén jutott ahhoz a nagy előnyhöz, hogy megkaphatta ezen két vállalat szabadalmazott speciális öntő- és egyéb gépeit és eszközeit és ezúton műszakilag egyenlővé vált ezekkel.

De hozzájutott még egy igen nagyértékű előnyhöz, ahhoz, hogy betű-, díszítmény- és lénia-választéka egyszeriben megsokszorozódott és mindenkorra biztosított részére az, hogy mindenkor rendelkezhet a betű-ujdonságokkal és így az irányzatok vagy a divat változásával új és új betűsorozatokat hozhat piacra, szóval e téren is versenyképesé válik a külföldi öntődékkal.

Ismeretes, hogy a betűöntődék legköltségesebb, de egyben legkockázatosabb munkája egy-egy új betűsorozat matricáinak az elkészítése. Ma, amikor egy betűcsalád legalább 4 sorozatból, világos, félkövér, kövér és kurzívából kell hogy álljon (de gyakran 2—3 további kiegészítő sorozat is kell), ez azt jelenti, hogy miután egy sorozat átlag 15—17 fokozatból áll, már a 4 sorozat fokozatainak száma kb. 64. Egy fokozat betűi, számjegyei, írásjelei és az európai nyelvek ékezeteit figyelembe véve kb. 450 figurát, vagyis matricát jelentenek, tehát a 64 fokozatnál összesen 28.000 darab matricát. Nem szólva arról, hogy milyen nagy munkát és költséget jelent egy-egy ilyen betűcsaládnak a grafikus művész útján való megterveztetése, elég, ha ezen nagymennyiségű matrica technikai előállításának költségeire gondolunk és ezzel szembeállítjuk a kockázatot, amely abban áll, hogy ezen nagy munkálatokat végig be kell fejezni, a mintakönyveket el kell készíteni, szétküldeni és csak ekkor dől el, vajjon a nyomdaiparnak tetszik-e az újdonság, tehát a költségek behozhatók-e, avagy kárbavész minden munka és költség.

Vannak hazai betűöntődénknek saját tervezésű betűsorozatai, amelyek illetékesek véleménye szerint nemzetközi vonatkozásban is mindenképpen megállják a helyüket, de nyilvánvaló, hogy az új betűk piacra-

BERTHOLD-BETŰK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTŐDE R. T.

Fanfare

Union Metallic REMINGTON

Schmale Fanfare

Europa bajnoka 2 CSEHSZLOVAKIA

Rundfunk

Programm der Funkstunde RUNDFUNK-JAHRBUCH

Radio

Chaussures de football DUO ETABLISSEMENTS

Falmingo

Introduction Comedian Harmonists 12 LONDON REGIONAL PROGRAMME

Wiener Grotesk

Magyar Grafikai Almanach ÚJ KOMÁROM

Jacobea

Collegium Hungaricum HUMBOLDTIANUM

Halbfette City

Zementwerke Glogau BAUMESSE KOLN

Fette City

Machines Outillage GIROD GEORGES

BERTHOLD-BETŰK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTÖDE R. T.

Magere Berthold Grotesk

Honvédelmi minisztérium
GEOLOGIAI MUZEUM

Normal Berthold Grotesk

Jahrtausendfeier 1932
WESTFALENHALLE

Fette Berthold Grotesk

Voitures de tourisme
CHROMILITE S.A.

Schmale Berthold Grotesk

Birmingham Newcastle United
3 NEW WORLD-RECORDS

Magere Berthold Grotesk Kursiv

Felméri Lajos pedagógus
A BÉCSI COLLEGIUM

Normal Berthold Grotesk Kursiv

Rembrandt-Ausstellung
GALERIE LESSING

Lichte Berthold Grotesk

SIDMOUTH

Umbrá

INTERNATIONAUX

Signal

Budapest-Hollandia

Block Signal

Csikágé megszilárdult

hozatalában nem bírta volna a versenyt azokkal a külföldi öntödékkal, amelyek részére még a tengerentúli piacok is nyitva állanak, nem bírta volna pedig pusztán a behozhatatlan költségek miatt.

Hogy ma mégis a leggazdagabb választékkal rendelkezik betűöntődénk, ennek magyarázata abban van, hogy amikor az előbb említett két németországi öntödével érdekeltségbe lépett, ahhoz a joghoz jutott, hogy úgy ezen öntödék, mint az érdekeltségükhöz tartozó egyéb öntödék betűinek és egyéb gyártmányainak gyártása és forgalombahozatala szabaddá tétetett részére. A helyzet tehát az, hogy hazai öntödénknek a *D. Stempel A. G.*, Frankfurt, a *H. Berthold A. G.*, Berlin és az ezek érdekkörébe tartozó — hogy csak a nagyobbakat említsük — a Haas'sche Schriftgiesserei A. G., Münchenstein (Svájc), a Schriftgiesserei „Amsterdam“ N. Tetterode, Amsterdam (Hollandia), a Gebr. Klingspor, Offenbach a/M, a Berthold & Stempel, Wien betűöntödék matricái szabad rendelkezésre állanak, tehát ezek gyártmányait Budapesten öntheti.

Persze ilyen nagyértékű jogokért megfelelően magas áldozatokat is kell hoznia, de viszont — egyéb kockázat nélkül — *csak azt választja, azt önti itt, ami már bevált, ami tetszik a vevőköréhez tartozó nyomdának.* Pedig ez a vevőkör, amely Magyarország, Ausztria, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia nyomdáinak javából áll, igen nagyigényű és válogatós. De hát válogathatnak is kedvükre, hiszen a fentemlített külföldi öntödék a legfrissebbek közül valók az újdonságok piacra hozatalában.

A választék tekintetében igen jellegzetes példát nyújt az, hogy a ma legdivatosabb új és modern rajzú groteszk betűk közül itt találjuk az „Elegant“ groteszket 4 sorozatban 40 fokozattal, a „Berthold“ groteszket 8 sorozatban 104 fokozattal, a „Neuzeit“ groteszket 4 sorozatban 48 fokozattal, a „Kabel“-t 9 sorozatban 132 fokozattal és az újrametszett, modernizált „Reform“ groteszket 24 sorozatban 310 fokozattal.

49 sorozat modern groteszk csak az újabb fajtákból és ennek sokszorosa az egyéb modern betűsorozatokból áll nyomdáink rendelkezésére! Kétségtelenül megtalálja ezen túlbőséges választékban minden ízlés és igény a megfelelőit.

Nem adhatunk itt betűmintakönyvet és így csak arra szorítkozunk, hogy az említett groteszksorozatok és néhány jellegzetesebb egyéb újdonság mintasorait

közöljük e cikk keretében mutatóul. Amint e betűmintákból látható, öntödénkben rendelkezésünkre áll mindenfajta modern betű. A finom metszésű antikva- és kártyairásoktól kezdve a vaskos reklámbetű fajtáig megtalálunk itt mindent, amire a modern tipográfia szempontjából a mai könyvnyomtatónak szüksége lehet. És itt nem szölünk a modern díszítőanyagokról, amelyekből ugyancsak nagy a választék.

Persze a mi betűöntödénk nem dolgozik mindig csak kölcsön-matricákkal, mert azoknak a betűfajtáknak a matricáit, amelyek jól beválnak és kapósabbak, megszerzi, hogy ezek mindenkor rendelkezésre álljanak. Máris több ilyen modern sórozat matricája van birtokában.

Az elmondottaknak tudható be, hogy miért rendelkezik betűöntödénk külföldi viszonylatban is egyik leggazdagabb választékkal.

Amikor hazai betűöntödénket így ismertetjük, fel kell még jegyeznünk azt is, hogy műszakilag a legprecízebb munkát végzi, mert megvannak ehhez a modern eszközei, ötvözete azonos a berlini és frankfurti anyaggal és így gyártmányainak kivitele elsőrangú, öntőcédulái (betűbeosztása) kipróbáltan jók és így tehát minden kellékkal rendelkezik ahhoz, hogy vevőkorét a legkifogástalanabbul szolgálja ki.

Rézlénia-gyára egyike a legtökéletesebb berendezésűeknek, anyagát a Berthold-cégtől kapja és így tökéletesen versenyképes.

Két évvel ezelőtt alapított szaküzleti osztálya rövid fennállása óta is közkedvelté vált a nyomdák és könyvkötészetek körében, mert igen gazdag választékkal rendelkezik nyomdai és könyvkötészeti eszközökben és szerszámokban, állandóan nagy raktárt tart a különféle anyagokból, mint bel- és külföldi könyvkötő-vásznak, műbőrök, borító- és előzékpapírok, fűző- és egyéb szalagok, fűződrót, fűzőszövet, cérnák, zsinórok, foliék és laparany, szürke, barna és fehér lemezek stb. anyagok, amelyeket a legjobb gyárak kiváló termékeiből választ ki és ami a legfontosabb, hogy ezeket a legméltányosabb áron szállítja.

Hogy betűöntödénk kiszolgálási módja mennyire előzékeny és szakszerű, az szinte már közmondásos és mindezen jó tulajdonságai és készsége hozta ezen vállalatot az abszolút megbízhatóság hírnevéhez, ahhoz, hogy köztudatba ment nálunk is csakúgy, mint exportterületein, hogy ennél az öntödénél mindent jól és méltányosan lehet megkapni és hogy állja a versenyt mindenkivel szemben.

STEMPEL - BETUK

ELSŐ MARYAR BETŰÖNTŐDE R. T.

Magere Elegant Grotesk

Filmkunst in Deutschland
ULLSTEIN-DRUCKHAUS

Halbfette Elegant Grotesk

La réclame lumineuse
BULLETIN DES HALLES

Fette Elegant Grotesk

Dominion Line
MUNIFICENCE

Lichte Elegant Grotesk

RUNDFUNKHAUS

Leichte Neuzeit Grotesk

Felhivás ajánlattételre
A TÁBLÁZATSZEDÉS

Magere Neuzeit Grotesk

Maschinen-Bauanstalt
HAUTCREME SIMON

Halbfette Neuzeit Grotesk

Paris et ses Environs
EMPRUNT CHINOIS

Fette Neuzeit Grotesk

Pearson's Magazine
AMERICAN REVIEW

Adastra

Maison Ernest Dupont

Adastra Schwungbuchstaben

A B C D E F G H I J K L

STEMPEL - BETŰK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTŐDE R. T.

Zarte Memphis

Parfums Lenthéric
LA BELLE LIGNE

Halbfette Memphis

Members Benefits
EMBANKMENTS

Magere Memphis

Kiszetó Esztergom
MARGITSZIGET

Schmalfette Memphis

Zeitschriften-Reklame
REICHSTAGSWAHLEN

Lichte Memphis

LOUIS SHERRY

Magere Metropolis

Menus Propos sur les Arts
PLACE DE NANTES

Fette Metropolis

The best Results
DISTRIBUTION

Lichte Metropolis

RUNDIFUNK

Hohe Metropolis

Schokoladenfabriken

Globus Kursiv

Orchestral Concerts

D R E I C H L A J O S

A nyomdászok egészséges életmódjáról s a közöttük előforduló betegségekről

Fontos tudnivaló, hogy a Főnökegyesület, Ipartestület és a Szakszervezet együttes elhatározásával Budapest és környékének nyomdájában ma csak az vehető fel tanoncnak, akit én testileg és szellemileg erre alkalmasnak találok.

Megvan tehát a lehetőség arra, hogy a tanulónak felvett fiatal ifjú a súlyos, felelősségteljes pályáján korának növekedésével emelkedő testi és szellemi erejét jól felhasználva, hasznos tagja lehet családjának, társadalmának és kiemelkedő polgára hazájának.

Főtényező, amire ügyelnie kell: az *életmód*.

Sajnos, ez ma sok kívánalmat hagy maga után! Csak a napokban történt velem, hogy éjjel a Német uccába hivatnak egy kocsmáros beteg feleségéhez, aki epe-görcsökben szenvedett. A kocsmán keresztül kellett a lakásba mennem. Amint belépek a kocsmába, nagy nyomdásztársaság ül együtt; hangos üdvriadal fogad: „éljen, éljen, ez a mi doktorunk“ s emelkednek a borospoharak az üdvözlésre. Tovább már nem figyeltem őket, a szobába mentem a beteg segítségére. Elgondolkoztam. Eltekintve a mai mostoha megélhetési viszonyoktól, *mennyit árt egészségének az ilyen ember, aki munkából, rossz levegőből, kifáradva elmegy az ilyen még rosszabb levegőjű kocsmába s azt a kis energiát, ami munka után megmaradt, ahelyett, hogy otthon lefeküdvé, lepihenve megőrizze vagy növelje, ellenkezőleg azt is elfogyasztja s másnap még fáradtabban áll munkába.* Főtényező tehát az életmódnál: a *pihenés*.

Este, éjjel vagy hajnalban, midőn a munka befejeződik, az otthon, a családi kör adja vissza a testi és szellemi frissiséget, azt a jóleső pihenést, melyhez munkájában feltétlenül szüksége van.

Tudom, a *szórakozás* is szükséges, jóleső érzés, mely akár olvasásban, moziban, színházban található fel. A sportolás is jó, csak hogy ma ezt is túlhajtják a

nyomdászok, a túlhajtott sportolás mellett elhanyagolják szellemi művelődésüket.

A *turistáskodások*, testet, lelket üdítő kirándulások; legyen evezés, úszás, labdarúgás, futás stb. mindannyi kellemes, jótékonyhatású sport, de nem túlhajtva s emellett elhanyagolva a szellemi *szervezeti* kiképzést, tanulást.

A *tisztaságra* is nagyon ügyelni kell a nyomdásznak. Tudjuk, hogy az ólompor nemcsak a tüdőt átbelégzéssel, hanem a *gyomron* is, sőt a *test bőrén át* is bejut a szervezetbe s okozza az ólommérgezés kellemetlen tüneteit. Fontos tehát, hogy lehetőleg jól szellőztetett helyiségben dolgozzunk; fontos, hogy minden *evés előtt* kezünket szappannal jól megmosuk; de a *fürdés* is feltétlenül szükséges, ami az egész test felületéről lemossa a ruhán át bejutott ólomport.

Azért követeljük meg, hogy munkában munkaruhát, munkaköpenyt használjon a nyomdász, melyet munka után vagy pihenés közben magáról levessen, hogy uzsonnáját is ne munkaruhában költse el, mert hozzáér már megmosdott keze az ólomporral fertőzött ruhához s viszi be a gyomrába, beleibe s innen *véérébe* a fertőző anyagot, mely azután az idegeit támadja meg s okozza a különböző *hűdéseket*.

Ezen ólomokozta bántalmak — lassanként bár — a szervezetből folytonosan kitisztulófolyamat után javulnak és gyógyulnak is.

Innen van, hogy mi, nyomdászegyesületi orvosok nem vesszük fel az első vizsgálatnál egyszerismindenkorra rokkantállományba az ólommérgezésben szenvedőket, hanem egy fél évre vagy legfeljebb egy évre. Ezután kötelesek újabb felülvizsgálatra jelentkezni s újabb elbírálás alá vesszük, hogy kivegyük-e a rokkantállományból — ami elég gyakori — vagy meghosszabbítjuk még egy rövid idővel rokkantállományukat. *A nyomdászok között gyakrabban előforduló betegségek elleni védekezésre* vonatkozólag az elmondottak eléggé kimerítik a gyomor- és tüdőhurut — mint a nyomdászok gyakori bajai — ellen való védekezést. Az izom-, ízületesz-, továbbá az idegfájdalmak csaknem mindig az ólommérgezésokozta első tünetek. Ezek elleni védekezés a fentiek megszívlelését kívánják.

Az influenza, torok-, mandulagyulladások csak annyiban függenek össze a nyomdászfoglalkozással, amennyiben sokan foglalkoznak egy helyen s e betegségek könnyen átragadnak egyikről a másikra.

STEMPEL - BETŰK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTŐDE R. T.

Magere Mundus Antiqua

Felhívás ajánlattételre ADMINISTRATION

Halbfette Mundus Antiqua

Reproduktionslehre PHOTOGRAPHIEN

Standard Latein

Beautiful Architecture PROVINCIAL HOTEL

Original Baskerville

Elismervény Kolozsvár

Original Baskerville Kursiv

Süddeutscher Rundfunk

Halbfette Original Baskerville

Parfumerie Moderne

Lichte Original Baskerville

Harmonious Designs

Garamond Antiqua

A színház és közönsége MŰSORON KIVÜL

Halbfette Garamond

Schaufenster-Entwurf HAUS DER MODEN

Garamond Kursiv

Elsbeth Champcommunal COUTURE MODES

STEMPEL - BETŰK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTŐDE R. T.

Magere Reform Grotesk B

Napfény és egészség
MIKSZÁTH EDISON

Halbfette Reform Grotesk B

Rundfunknachrichten
GÁRDONYI RAJNA

Breite halbfette (1) Reform Grotesk B

Medgyaszay Vilma

Dreiviertelfette Reform Grotesk B

Hotel Ambassador

Fette Reform Grotesk B

Final Clearances
GYÖRGY DUMAS

Normalbreite halbfette Reform Grotesk

Chamber Music Concerts

Normalbreite fette Reform Grotesk

Magyar Nyomdászat

Normalbreite Inseraten Reform Grotesk

Konstruktives Bauen

Enge magere Reform Grotesk

Situation hebdomadaire de la Banque Nationale

Enge halbfette Reform Grotesk

Újpest Dombóvár Székesfehérvár Putnok

Enge fette Reform Grotesk B

Szilveszter a Zeneakadémián 8

Schmale fette Reform Grotesk B

Moderner Anzeigensatz

Salut

Diese Schrift wirbt

A tiszta levegő — gyakori szellőztetés — ezen is sokat segít.

A tüdő- és mellhártyagyulladás, továbbá az izületcsúzból gyakran fejlődő szervi szívbjajok, vesebajok már acute megbetegedések, melyek bármely foglalkozási ágnál meghülés folytán fejlődnek s más elbírálás alá kerülnek.

A sérülések, melyeket foglalkozás közben — baleset címen — szenvednek, ma már nem fordulnak elő olyan gyakran, mint évekkel ezelőtt. Oka: részben a fejlődött technikai védőkészülékek, részben a nagyobb óvatosság, vigyázat és figyelem.

Magam több ízben tartottam előadásokat az anyaegyesületi helyiségben nagyszámú hallgatóság előtt a nyomdászok betegségéről s az ezek ellen való védekezésről.

Nagy figyelem s meghallgatás volt osztályrészem és jutalmam. Többen felszólaltak az előadáshoz, igen alapos, megértést mutató kérdéseket adtak fel, tanúságul, hogy a magot jó talajba vetettem.

Jelen soraimnak legnagyobb jutalma az volna, ha a nyomdászok meg szívlelné a negyvenéves nyomdászegyesületi tapasztalatomból leszűrődött s őszinte, szerető szívből velük érző tanulságaimat és tanácsaimat.

Cellofánanyagra való nyomtatás

A legújabb időkben ritka érdekességével és az újdonság erejével ható nyomóanyag tűnt fel, amely praktikusága mellett eddig el sem képzelt plasztikai hatást ad a könyvnyomdai munkák előállításánál és ez a cellofánnyomás. A könyvnyomdai használatra készült cellofánanyag üvegtiszta átlátszóságával, törésmentességével, a színek transzparens tisztaságával a nyomdai ipar széles területét hódította meg. Mint az érlelmi és élvezeti cikkeknek higiénikus csomagolására, légmentes elzárására, portól való megvédésére kiválóan alkalmas azért is, mert a vásárló az áru tartalmát csomagolt állapotban is tisztán láthatja. Transzparensfóliók ívalakban vagy kisebb nagyságra vágva kerül-

nek forgalomba, melyek átlátszó dobozoknak, zarskóknak lesznek feldolgozva, továbbá fényképek és könyvek védőborítékjához stb. is felhasználhatók. De a grafikai iparban is kitűnő szolgálatot tesznek klisék csomagolásánál, a kevert festékek elraktározásánál, stb. Fotográfiai reprodukcióknál cellofánra nyomott szedések stb. kifogástalan kópiákat adnak. Mélynyomásnál szedésátvitelek cellofánra felülmulthatatlan előnnyel bírnak bármily technikai papírokkal szemben, amelyeknél a nyers papírokok mindig meglátzanak. A cellofánfóliók fényes, préselt, szintelen és zűrés kivitelben készülnek, minden ízlésnek megfelelőleg.

A transzparens fóliókra könyv-, kö-, offset- és mélynyomással tökéletes egy vagy többszínű nyomást alkalmazhatunk. Miután a cellofán felülete teljesen zárt, szarukeményesgű, a festék nem szívódhatik úgy be, mint a papíroknál, hanem annak a fólió felületén kell elgyantásodni. Ezért speciális festékek szükségeltetnek, amelyek egyrészt szintömöttségűek és nyúlósak, de amellet üvegsíma foltokat adnak, amelyek nyomás után elasztikus filmszerűvé száradnak. A festékek szigorúan az anyaghoz vannak szabva és fedőképességük kitűnő. Vannak olyan speciális festékek is, amelyek különös bájta kölcsönöznek, ha két egymásra nyomott színt még arannyal is kombinálunk. Cellofánhoz használhatunk bronzfestéket vagy külön is bronzírozhatjuk a nyomatokat. Különleges bronzfestékekkel való közvetlen nyomás előnyösebb, mint a külön bronzírozás, mert az üvegszerű anyagon transzparens és nem karcolható el. Ezek a speciálfestékek sok szárítóanyagot tartalmaznak, ezért a hengereken hamar megszáradnak és megbőrösödnek, miért is nagyobb szünetek alatt a festékezőmű és henger megmosandó. Üzemkőzben a hengereknek valamely száradást gátló anyaggal való bespriccelése (petróleum, olajtartalmú paszta) speciálfestékek cellofánra nyomásánál feltétlenül elhagyandó. Ezek a festékek kemények és kiadósak, a sok szárítóanyag hozzákeverése folytán hosszabb elraktározásnál elgyantásodnak, ezért csak annyit rendeljünk belőlük, amennyi az elvégzendő nyomáshoz szükséges. Élelmi és élvezeti cikkek csomagolópapírjaihoz szagtalan festékek kaphatók, azonban a festék lenolajfirniszének mindig van egy kevés szaga, amit nyomás után sokszori átszellőztetéssel csökkenthetünk. Hogy a száradást meggyorsíthassuk, ajánlatos a nyomatokat kevés festékekkel nyomni és az íveket akár raktárpapírral vagy egyoldalal cellulózzal

STEMPEL-BETUK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTŐDE R. T.

Breite Magere Reform Grotesk

Komárom Érd

Breite halbfette Reform Grotesk (II)

Ungvár Maros

Breite fette Reform Grotesk

Grand Bazar

Breite Inseraten Reform Grotesk

Publication

Magere Reform Grotesk Kursiv B

Modesalon für Damen

Halbfette Reform Grotesk Kursiv B

L'Ambre de Carthage

Fette Reform Grotesk Kursiv B

The Board of Health

Inseraten Reform Grotesk Kursiv

Modern Inventor

Normen Reform Grotesk Kursiv

Deutsche Korbindustrie

Lichte Reform Grotesk

INDIVIDUALIZMUS

Ratio Latein

The Midday Recorder

Ratio Kursiv

Place de la Madeleine

Halbfette Ratio Latein

Rózsahegy Kálmán

Fette Ratio Latein

Nordlandfahrten

KLINGSPOR - BETŰK

ELSŐ MAGYAR BETŰÖNTÖDE R. T.

Leichte Kabel

Wunderwerke der Technik

Norm Kabel

Bon Chien chasse de Race

Grobe Kabel

Mode im Wandel der Zeit

Fette Kabel

Deutsche Lufthansa

Schmale Kabel

Die Zukunft der Flugtechnik

Schmale halbfette Kabel

At every Word a Reputation

Leichte Kabel Kursiv

Entwicklung der Zivilisation

Grobe Kabel Kursiv

Erfindungen unserer Zeit

Zeppelin

Die Macht des Schicksals

Zeppelin Rundbuchstaben

DAS ULMER MÜNSTER

Leichte Kabel Rundbuchstaben

ACHERER EN POCHE

Grobe Kabel Rundbuchstaben

DER REIZ DES NEUEN

Fette Kabel Rundbuchstaben

NICOLO PAGANINI

Schmale halbfette Kabel Rundbuchstaben

MEISTER ALTER BAUKUNST

Meridian

Das Tempo der Zeit

Daphnis

Rosen aus dem Süden

Orphid

HAUS DER MODE

belőni, utána pedig kis csoportokba szétrakni. A száradás időtartama speciálfestékeknel rendszeren 2—3 nap. Többszínű műnyomatoknál az ívek kb. négyóránkénti átlövése meggyorsítja a száradást. Vannak azonban speciális szárító-anyagok is, amelyekből csak keveset szabad a festékhez hozzáadni, mivel a festékek könnyen szőrösödésnek indulhatnak. Két szín egymásra nyomásánál az első színhez bolognai krétát kell keverni, hogy a második szín nyomásértékét le ne rontsuk. Néhány csepp acetontinktúra a cellofánanyagot érdessé és a festék kötőanyagát intenzívvé teszi, de ennek adagolása nagy elővigyázatosságot követel, miután az acetontinktúra a festéket felhigítja és a hengerek épségét is megtámadja. Autotípiáknak cellofánra nyomása jól elvégezhető, azonban nagyobb folterületű klisék és finom vonalaktól mentes betűk jobban érvényesülnek. Az üvegtiszta fólió nyomása nagy gyakorlatot és körültekintést igényel, ezért egy- és többszínű munkáknál nagyon is ajánlatos próbanyomásokat készíteni.

A cellofánnyomás kemény egyenetelést kíván és a nyomócilinderen vagy tégelyen történő egyenetelés is gondos munkát igényel. Hogy a nyomóanyag széleinek elpiszkítása elkerülhető legyen, ajánlatos a nagyobb felületeket kartonból kivágni és pontosan felragasztani, míg az egyenetelést gumiborítással takarjuk le, amire egy védőív (Tauenbogen) kerül. Gyorsajtókon lénia-irányban történő nyomásnál a festékmaszatolódás ritkább, mint tégelysajtón parallel nyomott cellofánon. Mégis kisebb alakú nyomatok — 0.4 mm erősségű gumihuzat felhasználásával — tégelysajtón kifogastalanul nyomhatók. Szívóképes, pontosan a formához igazított felhordóhengerek biztosítják a zavartalan nyomásfolyamatot, míg újonnan öntött kemény hengerekkel nem fogjuk ugyanazt az eredményt elérni. A fólió berakása lassabban megy, mint a normál papíré és a gyorsaságot a berakónó ügyessége és az anyag vastagsága szabályozza, ami óránként 500—1000 ívig terjed. A többszínű nyomatokkal olyan művészi értékű transzparens képek érhetők el, melyek szintisztaság, élesség dolgában az üvegfestészeti termékek remekeit is felülmúlják. A festékrétegződés is abszolút egyenletes és átlátszó, úgyhogy figyelmes vizsgálat mellett sem lehet az egyes színfoltokat külön-külön feltalálni. Erőteljes hatásával és a nyomtatvány újszerű reklámerejénél fogva úgy technikai, mint gazdasági szempontból is előnnyel bír és új utat jelöl a nyomótechnika további fejlődése.

Z. Gy.